

PIEBALDŽĒNI

Deja 6 vai 8 pāriem
Harija Sūnas horeogrāfija un apraksts. Marģera Zariņa mūzika

Deja veidota, izmantojot Piebalgas novada 19. gadsimta sadzīves deju mūziku un horeogrāfiju.

Uzsvērtas dažas etnogrāfiskajam apgabalam raksturīgas iezīmes. Brīžiem neiecietīgi nopland lakatiņš piebaldzēniešu rokās, kaut arī partneru goddevīgi noņemtās gardības pauž visdziļāko bijību. Tikai tad, kad šūpojoties kājas met plašu loku un pēc sparīgiem piesitieniem celis tiek uzrauts gandrīz vai līdz krūtīm, atmaigst arī pati nepieejamākā meitas sirds.

Kas kaut reizi piedalījies šajā dancī, tas saprot, ka tikai tāds, kam “auns iebliezis pa sirdi” un “zirgs uzkāpis uz kājām”, paliek nejūtīgs, kad piebaldzēni sauc pulkā diet.

Meitām deju ieteicams izpildīt kupļajos un garajos Piebalgas novada lindrakos. Puišiem nepieciešamas novadam raksturīgās gardības.

Uznāciens

Meita nostājas puisim aizmugurē. Puisim rokas gar sāniem. Meitai rokas uz muguras, ar kreiso roku satverta labās rokas delnas locītava. Labajā rokā lakatiņš (1. att.).

Dejotāji iznāk no kulisēm un uzvērti cēli nostājas katrā skatuves pusē kolonnā pa vienam.

Mūzikas ievads (2 t.)

- 1.t.   Dejotāji stāv.
- 2.t.   Puiši paceļ cepures un piespiež pie sirds.

Pirmais gājiens

Mūzikas 1. daļa (1.–16.t.)

- 1.–12.t.   Dejotāji dodas dejas ceļa virzienā (1. zīm. bultas). Puiši izpilda 1. kustību – gājienu ar goddevīgu klanīšanos. (1. att.).
Meitas, sākot ar labo kāju, sper sparīgus un platus soļus. Liekot soli ar labo kāju, viņas vēcina lakatiņu uz augšu, liekot soli ar kreiso kāju, vēcina lakatiņu uz leju. 12.t. beigās izveido gatvi (2. zīm.).
- 13.–16.t.   Puiši paceļ cepures uz augšu izstieptās rokās un tad uzliek galvā. Partneri nostājas iekšējo roku satvērienā: puisis sniedz meitai kreiso, meita puisim – labo roku. Puisis griež meitu sev apkārt (2. zīm. bultas). 16.t. beigās meita nostājas savam puisim pretī (3. zīm.).

Otrais gājiens

Mūzikas 2. daļa (1.–8.t.)

- 1.–2.t. Partneri satveras parastajā slēgtajā aptvērienā, tikai puisis ar kreiso roku satver meitas labās rokas dēlnas locītavu un pievelk sev pie pleca. Meitai labajā rokā lakatiņš (2. att.). Pāri izpilda 2. kustību – puisis šūpo labo, meita kreiso kāju un vienlaikus vēzē sadotās rokas.
- 3.–4.t. Pāri ar trim plašiem trīssoliem dejo uz pretējām vietām, dodot ceļu viens otram pa labi (3. zīm. bultas). Ceturtajā trīssoli apgriežas: puisis, griežoties uz kreisās kājas papēža, apgriež apkārt meitu (3. zīm. bultas ar pārtraukto līniju).
- 5.–8.t. Atkārto 1.–4.t. darbības. 8.t. beigās pāri atgriežas savās vietās gatvē.

Trešais gājiens

Mūzikas 2. daļa (1.–8.t.)

- 1.–3.t. Puiši, ar labo roku satvēruši svārku atloku, kreiso aizliukuši aiz muguras, izpilda 3. kustību (4. zīm.). Meitas, izpildot 4. kustību, sāniski virzās pie pretējiem puišiem (4. zīm.). Meitām rokas uz muguras kā uznācienā.
- 4.t. Meitas sadod rokas slēgtajā satvērienā ar pretējiem partneriem. Pāra dejojāji, paceļoties uz puspirkstiem, strauji ceļ sadotās rokas galvas augstumā, tad nostājas parastajā satvērienā (5. zīm.), un puisis apgriež meitu, griežoties uz kreisās kājas papēža. Sākot un beidzot griešanos, puiši atrodas gatves ārpusē (6. zīm.).
- 5.–8.t. Atkārto 1.–4.t. darbības. 8.t. beigās meitas atgriežas pie saviem puišiem, un puiši pēc griešanās paliek gatves iekšpusē.

Ceturtais gājiens

Mūzikas 3. daļa (1.–16.t.)

- 1.–2.t. Pāri izpilda 5. kustību.
- 3.–8.t. Pāri ar galopa soli dodas dejas ceļa virzienā (7. zīm.).
- 9.–10.t. Pāri izpilda 5. kustību aplī.
- 11.–16.t. Pāri dejo apaļo polku dejas ceļa virzienā, griežoties pa labi.

Piektais gājiens

Mūzikas 1. daļa (1.–16.t.)

- 1.–6.t. Puiši, virzoties iekšējā aplī pa dejas ceļu, izpilda 6. kustību. Meitas ārējā aplī ar pirmā gājiena soli, vēcinot lakatiņu uz augšu un leju, dodas pretējā virzienā.
- 7.–8.t. Partneri satiekas un ar četriem gājiena soļiem apiet viens otram apkārt (8. zīm.). Puiši elkoni nekustina un meitas lakatiņus nevēcina.
- 9.–14.t. Partneri maina virzienu. Puiši dodas iekšējā aplī dejas ceļam pretējā virzienā, meitas ārējā aplī pa dejas ceļu, izpildot 1.–6.t. darbības.

- 15.–16.t. Partneri nostājas iekšējo roku satvērienā. Puišis aizved savu meitu uz iepriekšējo vietu gatvē (9. zīm.).

Sestais gājiens

Mūzikas 2. daļa (1.–8.t.)

- 1.–8.t. Atkārtō otro gājienu. Apgrīēšanos beidzot, gatves iekšpusē nostājas puīši (10. zīm.).

Septītāis gājiens

Mūzikas 2. daļa (1.–8.t.)

- 1.–3.t. Meitas, ar labo roku satvērušas svārkus, plašā vēzienā izpilda 3. kustību. Kreisā roka ielikta sānos. Puiši, virzoties sāniski (10. zīm.), ar 7. kustību dodas pie meitām gatves pretējā rindā. Labā roka pie svārku atloka, kreisā – aiz muguras. Puiši, griežoties pa labi (11. zīm.), nostājas pretī svešajām partnerēm un izpilda trešā gājiena 4.t. darbības. griešanos puīši sāk un beidz gatves iekšpusē.
- 5.–8.t. Atkārtō 1.–4.t. darbības. 8.t. beigās puīši atgrīēzas pie savām meitām. Pēc griešanās pāri nostājas, kā parādīts 12. zīmējumā.

Astotāis gājiens

Mūzikas 3. daļa (1.–16.t.)

- 1.–2.t. Pāri izpilda 5. kustību.
- 3.–8.t. Pāri ar galopa soli virzās uz skatuves dibenplānu (12. zīm.). 8.t. beigās nostājas, kā parādīts 13. zīmējumā.
- 9.–10.t. Pāri izpilda 5. kustību divās līnijās (13. zīm.).
- 11.–12.t. Pāri dejo polku, griežoties pa labi un virzoties uz skatuves priekšplānu (13. att.).
- 13.–14.t. Partneri, nostājušies iekšējo roku satvērienā, dejo polku. Meitas griežas zem sadotajām un paceltajām rokām (13. att.). Sadotās rokas virza līdzī meitu kustībai.
- 15.–16.t. Izpilda 1.–2.t. darbības (5. kustība). Deju beidzot, dejojāji ar izteiksmīgu rāvienu augstu paceļ celi saliektu ārējo kāju (3. att.).

Kustību apraksts

1. kustība

Gājiens ar goddevīgu klanīšanos

- 1.t. Puisim divi soļi, sākot ar labo kāju.
2.t.
Uz "viens" – pagriežoties pa kreisi (14. zīm., 1. att.) un paklanoties pret meitu, puisis liek soli ar labo kāju atmuguriski.
Uz "divi" – puisis pieliecies liek soli ar kreiso kāju atmuguriski.
3.t. Stalti iztaisnojot augumu un strauji pagriežoties pa labi (15. zīm.), puisis atkārti 1.t. darbību.

2. kustība

Puiši šūpo labo, meitas – kreiso kāju un vienlaikus vēzē sadotās rokas
Taktsmērs – 6/8.

- Uz "viens, divi" – puisis pietupjas uz kreisās kājas un labo kāju slidina uz priekšu. Meita slidina kreiso kāju atpakaļ, pietupjoties uz labās kājas.
Uz "trīs" – meita sparīgi met atpakaļ kreiso kāju, puisis ceļ uz augšu labo kāju (2. att.), atbalsta kāju iztaisno. Šajā laikā puisis plaši un sparīgi virza uz priekšu kreiso roku tā, lai noplandītu meitas labajā rokā turētais lakatiņš.
Uz "četri, pieci, seši" – meita šūpojoties slidina uz priekšu kreiso kāju, puisis virza atpakaļ labo kāju. Puisis ar kreiso roku velk meitas labo roku pie sava kreisā pleca.

3. kustība

Sānsolis ar sparīgu šūpošanos
Taktsmērs – 6/8.

- Uz "viens" – plašs sānsolis ar labo kāju.
Uz "divi" – pietupjoties uz labās kājas, sparīgi paceļ kreiso kāju un, krustojot pāri labajai, vēzē sānis pa labi.
Uz "trīs" – palecoties uz labās kājas, kreiso, kas saliekta celī, strauji ceļ uz augšu.
Uz "četri" – plašs sānsolis ar kreiso kāju.
Uz "pieci, seši" – kreiso kāju iztaisno un nostājas uz pirkstgaliem, labo kāju saliec celī un paceļ priekšā kreisajai.

4. kustība

Lēciens ar sānis paceltu kāju un kniksēšana

- 1.t.
Uz "viens" – palecoties uz kreisās kājas, labo strauji met sānis. Pēc lēciena nostājas uz labās kājas, noliekot to 2. pozīcijā.
Uz "divi" – pievelk kreiso kāju pie labās.

- Uz "trīs" – griežoties pa labi, pagriež pretējā virzienā (4.zīm.).
 Uz "četri,
 pieci, seši"
 2.t. – pietupjoties un pieceļoties vēzē lakatiņu uz augšu un leju.
 Atkārto 1.t. darbības, tikai palecas uz labās kājas un sānis ceļ kreiso kāju.
 Griežas pa kreisi.

5. kustība

Trīs kāju piesitieni un uzrāviens

- 1.t. Pāri nostājušies parastajā aptvērīnā. Puisis divas reizes piesit kreiso, meita – labo kāju, līdz ar kāju piesitieniem divas reizes sparīgi vēzē sadotās rokas uz leju un augšu.
 2.t. Uz "viens" – piesit kājas trešo reizi un vēzē sadotās rokas.
 Uz "divi" – puisis sparīgi rauj uz augšu celī saliektu kreiso, meita – labo kāju, vienlaikus strauji ceļot uz augšu sadotās rokas (3. zīm.).

6. kustība

Ceļgals uz augšu, elkonis uz leju

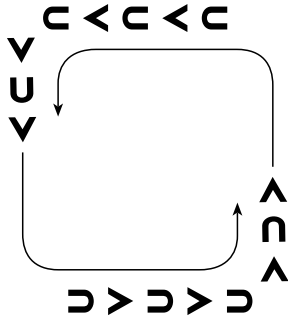
- Uz "viens" – puīši ar labo roku satver atloka stūri un paceļ elkoni plecu augstumā, kreisā roka aiz muguras. Liek soli ar kreiso kāju, vienlaikus sparīgi rauj uz augšu celī saliektu labo kāju un labās rokas elkoni laiž uz leju.
 Uz "divi" – solis ar labo kāju. Labās rokas elkoni strauji paceļ uz augšu plecu augstumā.

7. kustība

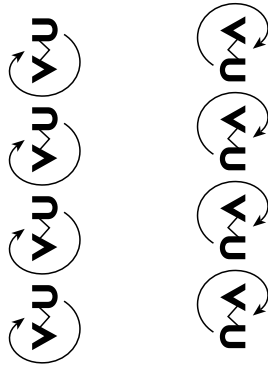
Plašs pievilciena solis ar piesitienu

- 1.t. Uz "viens,
 divi, trīs" – plašs solis ar kreiso kāju sānis, vienlaikus pievelkot labo kāju pie kreisās. Augums noliekts sānis pa labi. Skatiens pret partneri.
 Uz "četri" – sparīgs piesitiens ar labo kāju. Pēc piesitiena ar strauju rāvienu paceļ celī saliektu labo kāju.
 Uz "pieci, seši" – labās kājas pirkstgalus pieliek pie kreisās kājas potītes un, balstoties uz kreisās kājas puspēdas, pagriežas pa labi (10. zīm.).
 2.t. Atkārto 1.t. darbības, tikai sānsoli sāk ar labo un pievelk kreiso kāju. Griežas pa kreisi.

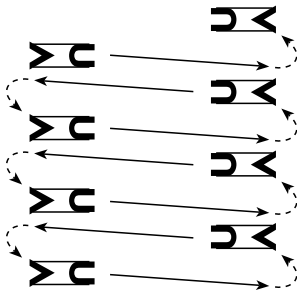
PIEBALDŽĒNI

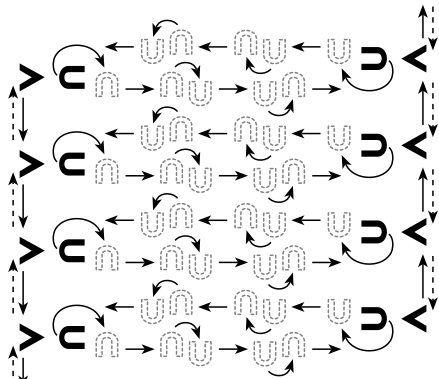
1. zīm.

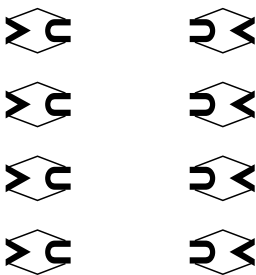
2. zīm.

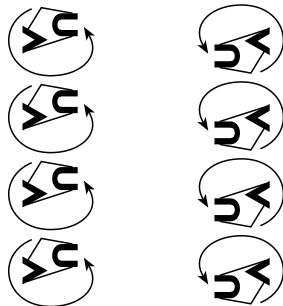
3. zīm.

4. zīm.

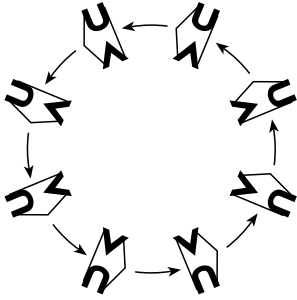

5. zīm.

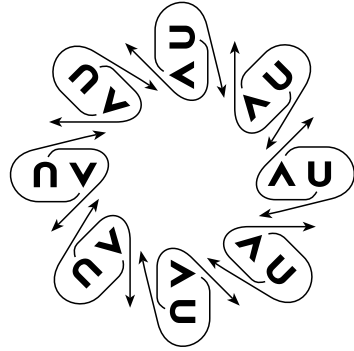

6. zīm.

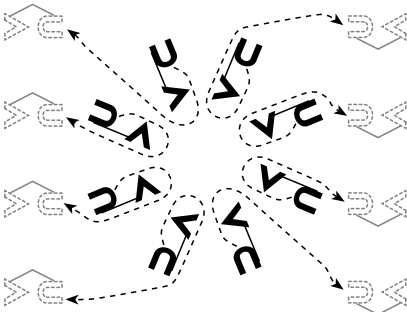
PIEBALDŽĒNI

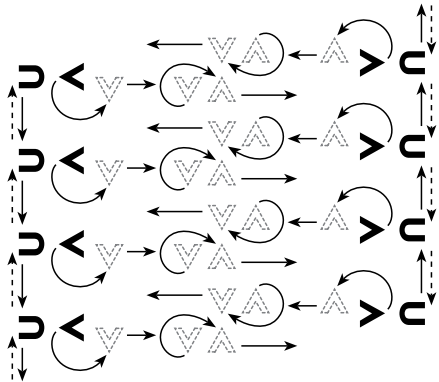
7. zīm.

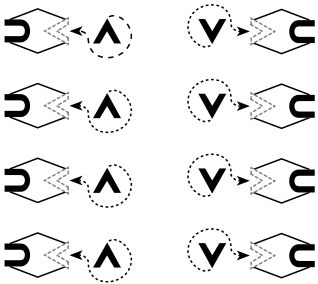
8. zīm.

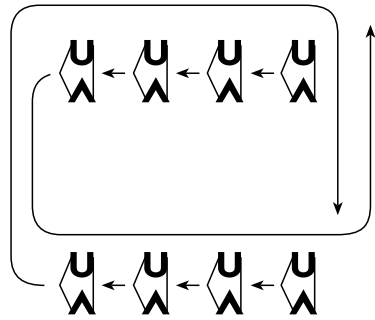
9. zīm.

10. zīm.

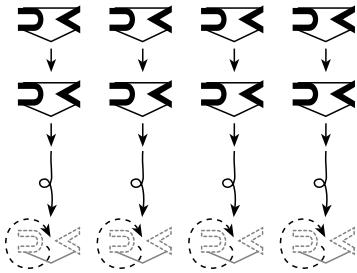

11. zīm.

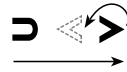

12. zīm.

PIEBALDŽĒNI

13. zīm.

14. zīm.

15. zīm.

PIEBALDŽĒNI

Mārgera Zariņa mūzika

1 ♩ = 100

9

17 2 ♩ = 48

23 3 ♩ = 138

29

36